

Management kot dejavnost in kot znanost

Pred vami je prva številka nove revije *Management*. Z njo želimo zapolniti vrzel v raziskovanju managementa in objavljanju na tem področju v Sloveniji. Namenjena je vsem raziskovalcem in praktikom, ki želijo s svojimi prispevki obogatiti zakladnico znanja in izkušenj na področju managementa.

Management po navadi razumemo kot dejavnost. Dejavnosti managementa za učinkovito in uspešno doseganje ciljev organizacije obsegajo obvladovanje usmeritev in dejavnosti organizacije z načrtovanjem, organiziranjem, usmerjanjem oziroma vodenjem in usklajevanjem ter nadziranjem. Obvladovanje usmeritev in dejavnosti organizacije pa obsega časovne, prostorske, vsebinske, strukturne, dinamične, dejavnostne in vedenjske razsežnosti organizacije. Dejavnosti managementa opravljajo managerji. Temeljna naloga managerjev je obvladovanje organizacij – postavljanje ciljev, uveljavljanje odločitev in doseganje ciljev. Za poslovodenje in vodenje morajo imeti managerji strokovna znanja, ki jih pridobijo z izobraževanjem, vseživljenjskim učenjem in izkušnjami.

Management se že desetletja razvija tudi kot znanost. Klasifikacija znanosti ga uvršča med upravne in organizacijske vede, ki sodijo v skupino družbenih ved. Znanstvena in strokovna literatura pa ga pojmuje precej širše. Management se namreč v svetu in v Sloveniji hitro razvija prek meja ozkega matičnega področja, to je organizacijsko-upravnega področja kot standardnega področja znotraj družboslovnih ved. Razvija se v novo, celovito družboslovno področje, ki v svojo sistemsko strukturo vključuje elemente s področja ekonomije in prava. Ti nujni elementi so jedro managementa kot nove samostojne družbene vede, v njegov okvir pa se vključujejo tudi druge družboslovne, celo tehnične in tehnološke teme, ki koristno dopolnjujejo organizacijsko-upravne, ekonomske ter pravne vidike procesov odločanja.

Management kot interdisciplinarno vedo oziroma kot sistem torej sestavljajo različni elementi, njihove značilnosti je treba zaradi spoznavanja managementa kot sistema in družbenega pojava trajno raziskovati. Znanstvena in strokovna analiza teh elementov managementa omogoča tudi postopno oblikovanje in razvoj različnih podsistemov na obravnavanem področju. Taki podsistemi so oblikovani za področje vodenja in upravljanja posameznih vrst organizacij (za-

vodov, gospodarskih družb in drugih), za organiziranje in izvajanje posameznih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti (na primer izobraževanje, zdravstvo) ali za organiziranje in izvajanje projektov in procesov (projektiranje, prestukturiranje sistemov) in podobno. Izhodišči raziskovanja managementa sta teorija managementa in posamezna področja managementa, zato usmerjamo raziskovanje zlasti v analizo sistema managementa kot družboslovnega področja ter v analizo razsežnosti in značilnosti posameznih podsistemov managementa. Raziskovanje je usmerjeno k analizi opredeljenih elementov sistema in njihovih značilnosti ter k analizi medsebojnih razmerij med temi elementi.

Danes je torej management interdisciplinarno področje, ki črpa iz ekonomije, prava, organizacijskih ved, informacijskih znanosti, sociologije in psihologije, humanističnih ved, zlasti filozofije oziroma logike in etike, ter tehnike in tehnologije. Sodobna veda o managementu organizacij se še vedno oblikuje in zato še ni popolnoma enotnih konceptov, pojmov, metod in modelov. Pogledi vodilnih avtorjev so različni in neusklajeni. Zato ta revija odpira možnosti za prispevke tudi pri nas.

Dejstvo, da je Slovenija zdaj v obdobju po tranziciji in po formalnem vstopu v Evropsko unijo, je poseben vidik. V novem poslovnem in političnem obdobju bodo organizacijska in upravljavska znanja kritična za uveljavitev Slovenije, saj vemo, da ima management v Evropi zgodovino in tradicijo, ki ju moramo v Sloveniji šele zgraditi in uveljaviti. Vsega tega pa brez proučevanja managementa ni mogoče doreči, saj bi to bili kvečjemu le stihijski poskusi posameznikov oziroma organizacij v praksi. Management lahko v obdobju po tranziciji in po vstopu v Evropsko unijo na vsakem od svojih področij prispeva nova, splošno veljavna dognanja o posebnostih, ki so značilne za slovenske organizacije. To bo za slovenski management dobra osnova za odločanje v spremenjenem okolju. Rezultate znanstvenoraziskovalnega dela bo mogoče uporabljati v spremenjenih razmerah poslovanja in tako zagotavljati slovenskim organizacijam enakopravnost na trgu. Enako pomembna bodo nova spoznanja tudi za razvoj organizacij javnega sektorja.

Raziskovanje bo obogatilo management kot vedo, rezultati pa bodo omogočili udeležencem v različnih vrstah organizacij, da bodo znali in zmogli obvladovati sprejemanje odločitev in organiziranje različnih vrst procesov.

Vabimo vas, da se nam pridružite.

Egon Žižmond, dekan Fakultete za management Koper